MOSS KOMMUNE

MOVAR

HVORDAN OG HVORFOR KILDESORTERE?

Kildesortering i Moss kommune

TIL ALLE MOSSINGER

Denne brosjyren skal hjelpe deg med å sortere husholdningsavfallet enda bedre og minne deg på hvorfor det er viktig å sortere. Relevant kontaktinformasjon finner du på baksiden.

Med vennlig hilsen,
Seksjon for miljø og renovasjon, Moss kommune og MOVAR

SIDE 8

SIDE 10

SIDE 12

SIDE 14

INNHOLD

Hvorfor kildesortere?	Side 3	Restavfall	Side 14
Hva ligger i søppeldunken din?	Side 4	EE-avfall	Side 16
Henteordning for husholdningsavfall	Side 6	Farlig avfall	Side 17
Plastemballasje	Side 8	Hageavfall	Side 18
Papp og papir	Side 10	Generell informasjon	Side 19
Glass- og metallemballasje	Side 12	Åpningstider Solgård avfallsplass	Side 20

Brosjyre design: Nani Duborgh

HVORFOR SORTERE AVFALLET?

Avfall som kildesorteres kan brukes på nytt. Når vi bruker avfallet på nytt forurenser vi mindre enn ved å lage produkter av nytt materiale.

PLASTEMBALLASJE

For hver kilo plastemballasje som gjenvinnes sparer vi to kilo olje og reduserer samtidig CO_2 - utslippet med 1,5-2,5 kg. Gjenvunnet plastemballasje blir til blant annet bæreposer, takrenner, plastpotter, fotballdrakter og fleeceprodukter.

PAPP- OG PAPIRAVFALL

Mengden med innsamlet papir i Norge pr år gjør at vi sparer like mye CO_2 som utslipp fra 35000 biler. Papp og papir blir til aviser, konvolutter, skrivepapir, bølgepapp og kartong. Papirfiber kan gjenvinnes opptil 5 ganger.

GLASS- OG METALLEMBALLASJE

Når vi bruker kildesortert glass i glassproduksjon sparer vi 20 % energi. Glasset som samles inn blir til blant annet nye vinflasker, syltetøyglass, isolasjonsmaterialer og glassbetong. Metallemballasje kan bli til spiker, skruer, binders, sykkeldeler og hageredskaper. En gjenvunnet boks makrell-i-tomat sparer CO_2 utslipp på linje med 1,5 km i bil.

HAGEAVFALL

Hageavfall bør komposteres i egen hage, og ikke legges i naturen. For å hindre at hageplanter spres i naturen, kan hageavfallet leveres til Solgård Avfallsplass. Dette er gratis, og du bidrar til at hageavfallet blir til fin kompost.

FARLIG AVFALL

Farlig avfall på avveie kan skade både naturen, dyr og mennesker. Ved å levere avfallet på Solgård Avfallsplass kan du være med på å forhindre dette.

ELEKTRONISKE PRODUKTER (EE-AVFALL)

Disse inneholder ofte tungmetaller og andre skadelige stoffer. På Solgård avfallsplass kan du levere dette avfallet gratis Det vil bli demontert og forsvarlig behandlet. For eksempel kan glass fra gamle TV-apparater inneholde bly og det kan dermed brukes i veggene til røntgenrom på sykehus.

HVA LIGGER I SØPPELDUNKEN DIN?

Søppelmengden i Norge har nesten fordoblet seg de siste 10 årene. Før noe blir til søppel har det forhåpentlig vis vært til nytte. Hvor kommer alt søppelet fra?

HVA ER DET I SØPPELDUNKEN DIN?

Det beste søppelet kildesorteres ikke, for det beste søppelet finnes ikke! Forbruk i form av å kjøpe ting, skaper søppel. "Alle" er enige i at det er altfor mye emballasje, for eksempel rundt mat, leker og elektronikk og ønsker at leverandører av produkter skal redusere bruken av emballasje.

Visste du at: Siden 1990 er importen av sportsklær i Norge femdoblet, og import av møbler er mer enn tredoblet. Import av klær/sko er fordoblet.

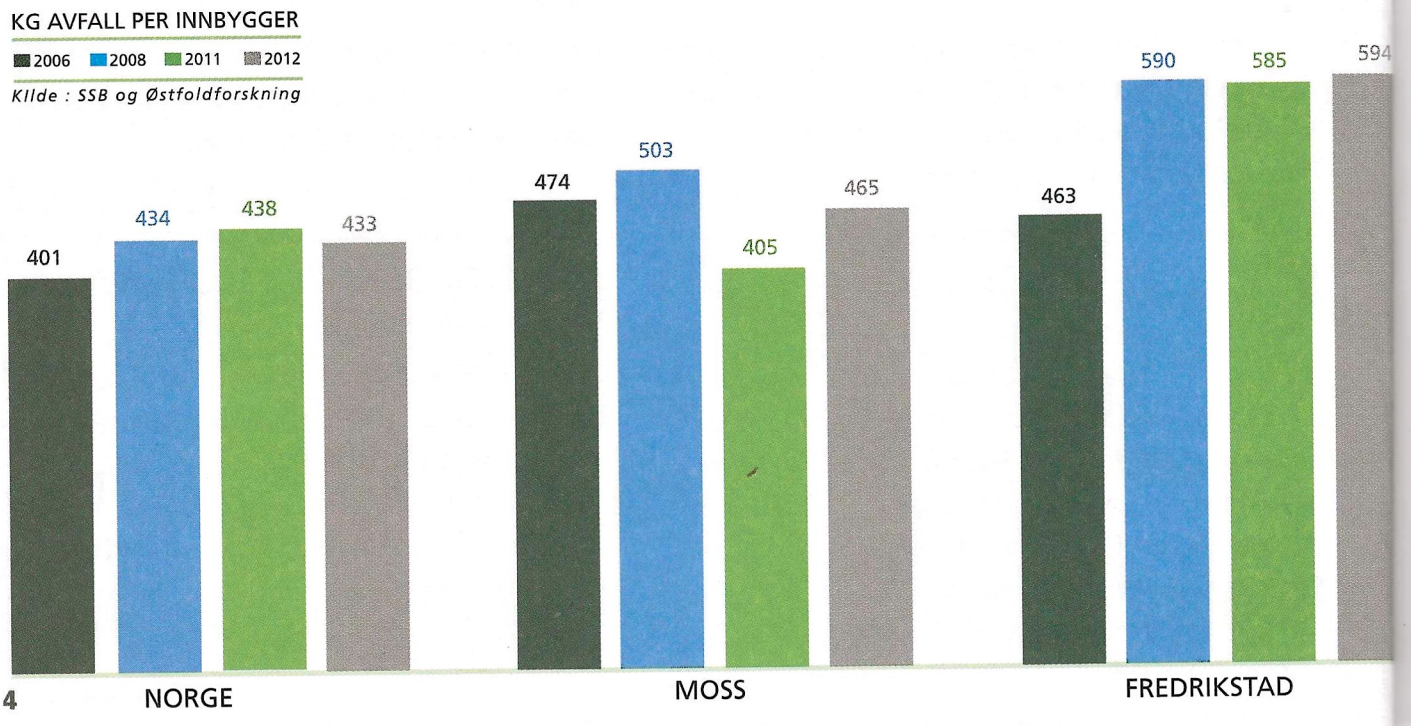

HVA MED OSS SELV?

Kan vi lage mindre søppel og kildesortere bedre?

25 % av all mat vi kjøper blir kastet. Altså hver fjerde bærepose! Dette kan man selv gjøre noe med: Man kan planlegge bedre slik at man ikke kjøper mer mat enn man kan spise. Man kan spise middagsrester til lunsj dagen etter. Utgått på dato betyr ikke automatisk at maten er dårlig. Bruk sansene for å sjekke om maten kan spises. Det er aldersgruppen 25-39 år som kaster mest, de over 60 år kaster minst.

SØPPEL I MOSS

I 2012 kastet hver mossing 465 kilo søppel. Ikke hver familie, men hver innbygger. Det vil si at en familie på 4 i snitt kastet 1,9 tonn søppel. I 2012 hadde mossinger 7% mer avfall enn den gjennomsnittlige nordmann. I Moss kildesorterte vi 46% av alt avfall levert på Solgård avfallsplass og i avfallsbeholderne hjemme.

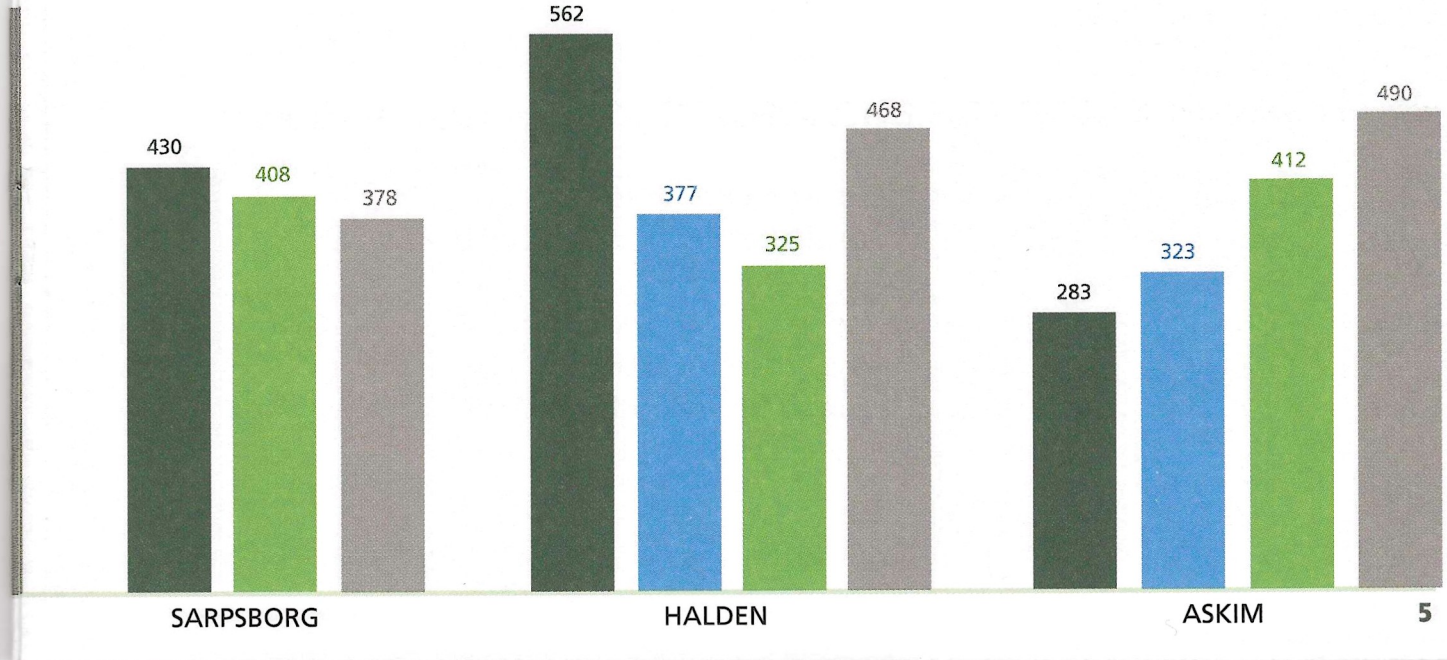

HENTEORDNINGEN FOR HUSHOLDNINGSAVFALL

I Moss kommune kildesorteres papp og papir, glass- og metallemballasje, plastemballasje og restavfall.

www.moss.kommune.no

- For priser, se Moss kommunes hjemmeside: "Prislister"
- Hentekalender: http://portal.isy.no/moss

NÅR HENTES AVFALLET?

Restavfall hentes ukentlig, mens det resterende avfallet hentes hver fjerde uke. Se http://portal.isy.no/moss/ for når avfallet blir hentet på din adresse.

For restavfall øker prisen med økt beholderstørrelse. Det sorterte avfallet har samme pris uansett størrelse på beholder. De som har sekkerull til plastemballasje kan få flere sekker ved behov, uten ekstra kostnader, og du kan sette ut flere sekker samtidig.

BLÅTT LOKK

Papp og papir

GRØNT LOKK

Glass og metall

GRÅTT LOKK/SEKK

Plastemballasje

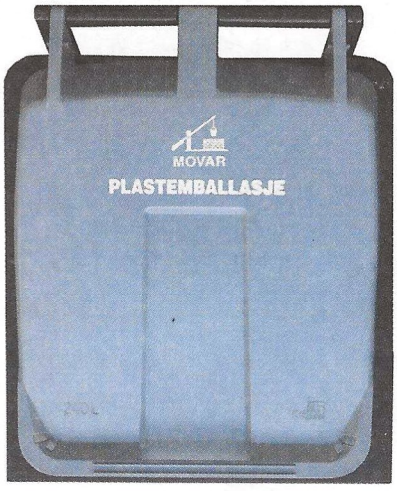

MØRK GRÅTT/ SVART LOKK

Restavfall

Foto : Moss Kommune

PLASTEMBALLASJE

Plastemballasje skal i egen avfallsbeholder med grått lokk eller i gjennomsiktige plastsekker som deles ut en gang i året.

Foto : Loop og Moss Kommune

Visste du at: 8 brusflasker i plast = en fotballdrakt? Både Brasil og Portugal har spilt i fotball-VM med drakter av resirkulerte plastflasker.

PLASTEN SKAL VÆRE REN. UT FRA HYGIENISKE GRUNNER BØR MAN IKKE KASTE SKITTEN PLAST I BEHOLDEREN. DET ER KUN EMBALLASJE SOM SKAL KILDESORTERES.

Foto : Moss Kommune

DETTE SKAL SORTERES SOM PLASTEMBALLASJE :

- ✓ Plastfolie og plastposer
- ✓ Plastflasker (saft, sjampo, såpe, roll-on)
- ✓ Plastkanner
- ✓ Plastemballasje fra matvarer (eks. potetgullposer, kaffeposer, pålegg, yoghurt)
- ✓ Blomsterpotter
- ✓ Refillposer for såpe og lignende.

DETTE SKAL IKKE SORTERES SOM PLASTEMBALLASJE:

- ✗ Plastleker (restavfall)
- ✗ Gummi (restavfall)
- ✗ Plastbestikk og kjøkkenredskap (restavfall)
- ✗ Presenninger (restavfall)
- ✗ Hagemøbler i plast og hageslanger (restavfall)
- ✗ Støvler, sko, kleshengere (gjenbruk eller restavfall)
- ✗ Isopor (restavfall)
- ✗ Flasker og kanner som har inneholdt brannfarlig eller giftig avfall (restavfall)
- ✗ Tilgriset plastemballasje (restavfall)

PAPP OG PAPIR

Papp, papir og drikkekartong skal i egen avfallsbeholder med blått lokk.

Foto : Moss Kommune

HUSK RETURKARTONGLOTTERIET!

For å delta må du skylle, brette og stappe minst seks drikkekartonger i en syvende til en kubbe. Plaståpningen kan henge utenfor. Deltager skriver på navn og telefonnummer på den de ønsker skal vinne. Kubben leveres i egen beholder for papp og papir. Alle kan delta og vinne i lotteriet - privatpersoner eller organisasjoner, skoler, barnehager, idrettslag etc. Årlig deles det ut premier for til sammen 1,6 millioner kroner. Dette er fordelt på 120 premier á kr. 10.000 og 4 premier á kr. 100.000.

SLÅ SAMMEN PAPPESKENE FØR DE HIVES. HUSK Å IKKE KASTE PLASTPOSEN I BEHOLDEREN FOR PAPP OG PAPIR.

Foto : Moss Kommune

DETTE SKAL SORTERES SOM PAPP OG PAPIR:

- ✓ Aviser, brosjyrer/reklame, ukeblader
- ✓ Papirposer, mel- og grynposer
- ✓ Pappesker
- ✓ Pocketbøker
- ✓ Drikke- og vaskemiddelkartonger
- ✓ Pizzaesker

DETTE SKAL IKKE SORTERES SOM PAPP OG PAPIR:

- ✗ Bøker innbundet
  (restavfall, eller fjern permene og kast som papir)
- ✗ Tilgriset papir (restavfall)
- ✗ Glanset gavepapir (restavfall)

Visste du at: I Norge forbruker vi over to millioner drikkekartonger daglig. Totalt er forbruket på vel 750 millioner drikkekartonger. Det tilsvarer over 20.000 tonn. Hver innbygger produserer i gjennomsnitt 424 kg avfall i 2010.

GLASS- OG METALLEMBALLASJE

Glass- og metallemballasje fra mat- og drikkevarer skal i egen avfallsbeholder med grønt lokk. Husk å ikke kaste plastposen i beholderen.

Foto : Loop

HUSK AT:

Det er kun glass- og metallemballasje fra mat- og drikkevarer som skal kastes i beholderen.

GLASS- OG METALLEMBALLASJEN SKAL VÆRE RENT. UT FRA HYGIENISKE GRUNNER BØR MAN IKKE KASTE SKITTENT GLASS- OG METALLEMBALLASJE I BEHOLDEREN.

Foto : Moss Kommune

DETTE SKAL SORTERES SOM GLASS-OG METALLEMBALLASJE:

- ✓ Glass fra syltetøy, barnemat og lignende
- ✓ Glassflasker for matolje, vin og saft
- ✓ Hermetikkbokser
- ✓ Folieformer fra fiskegrateng og lignende
- ✓ Aluminiumsfolie
- ✓ Telysholder
- ✓ Tuber for kaviar og majones
- ✓ Lokk/korker
- ✓ Bokser og flasker som ikke kan pantes

DETTE SKAL IKKE SORTERES SOM GLASS-OG METALLEMBALLASJE:

- ✗ Porselen, keramikk, ildfaste former, drikkeglass, bestikk (restavfall)
- ✗ Kjeler og stekepanner (restavfall)
- ✗ Lyspærer og batterier (EE avfall)
- ✗ Speil og vindusglass (restavfall)
- ✗ Sprayboks med drivgass (hårspray) (farlig avfall)
- ✗ Skruer, spiker, verktøy (restavfall)
- ✗ Bil- og sykkeldeler (levers på Solgård avfallsplass)

RESTAVFALL

Restavfall skal i egen avfallsbeholder med mørke grått / svart lokk.

Foto : Loop

Visste du at: Restavfallet sendes til forbrenning. Energien (varmen) fra forbrenningen går til nærindustrien.

RESTAVFALL SKAL LEGGES I BÆREPOSER OG KASTES I BEHOLDER FOR RESTAVFALL.

Foto : Moss Kommune

DETTE SKAL SORTERES SOM RESTAVFALL:

- ✓ Tilgriset papir/plast
- ✓ Bleier og bind
- ✓ Porselen og keramikk / ildfaste former
- ✓ CD og DVD
- ✓ Bomull, plaster og bandasjer
- ✓ Glanset gavepapir/julepapir
- ✓ Matavfall (dersom du ikke har kompost)
- ✓ Klær og sko (evt. til gjenbruk)

DETTE SKAL IKKE SORTERES SOM RESRAVFALL:

- ✗ Elektronisk avfall (se EE-avfall side 16)
- ✗ Farlig avfall (se farlig avfall side 17)
- ✗ Glass- og metallemballasje
- ✗ Plastemballasje
- ✗ Papp og papir
- ✗ Grovavfall (store ting som sykkel, sofa o.l.)

ELEKTRONISK AVFALL (EE- AVFALL)

Leveres gratis ved Solgård Avfallsplass eller hos utsalgssted.

Foto : Loop

EKSEMPLER PÅ ELEKTRISK OG ELEKTRONISK AVFALL:

- ✓ Lyspærer og Lysstoffrør (må ikke knuses!)
- ✓ Elektriske leker og verktøy
- ✓ Barbermaskiner, hårføner
- ✓ Ledninger
- ✓ Blinkesko
- ✓ Mobiltelefon
- ✓ CD, DVD- og videospillere
- ✓ Husholdningsmaskiner og –apparater
- ✓ Datamaskiner og skjermer

Foto : MOVAR

FARLIG AVFALL

Farlig avfall kan leveres gratis ved Solgård Avfallsplass, bortsett fra Klorparafinholdige isolerglassvinduer.

Foto : Loop

EKSEMPLER PÅ FARLIG AVFALL:

- ✓ Asbest, eternittplater
- ✓ PCB-holdige Vinduer fra 1965-1975
- ✓ Batterier
- ✓ Malingsrester, beis, lakk, lim, olje
- ✓ Bil- og båtpleiemidler
- ✓ Kjemikalier, løsemidler
- ✓ Impregnert trevirke

Foto : MOVAR

HAGEAVFALL

Hageavfall leveres gratis ved Solgård Avfallsplass.

EN TRUSSEL MOT NATURLIG VEGETASJON

Naturen skal forvaltes slik at planter og dyr som finnes naturlig, skal sikres i levedyktige bestander.

På samme måte som andre typer avfall som kastes i friområdene, regnes også hageavfall som forsøpling - og er ulovlig å kaste i friområder. Mange har etablert uheldige vaner rundt hageavfall og ser på det som en type avfall som går i oppløsning og forsvinner av seg selv. Hageavfall skaper imidlertid store problemer, ikke minst fordi det ofte blir kastet andre typer avfall på slike fyllinger.

Hageavfall som inneholder fremmede plantearter (frø, røtter) kan dessuten true det biologiske mangfoldet ved at de konkurrer ut naturlig vegetasjon i våre friområder. På www.fylkesmannen.no kan du finne en oversikt over fremmede arter i Norge.

Foto : MOVAR

EKSEMPLER PÅ HAGEAVFALL:

- ✓ Trær
- ✓ Kvist
- ✓ Planter
- ✓ Løv, gress
- ✓ Nedfallsfrukt og lignende

Foto : MOVAR

GENERELL INFORMASJON

Dersom du er i tvil om hvordan sortere, kan du få mer informasjon på sortere.no

MATAVFALL

Du har muligheten til å låne en kompostbinge til matavfall fra Moss kommune. Utkjøringsgebyr: 200 kr eks MVA.

GROVAVFALL

Grovavfall er gjenstander som er for store til å plassere i dunker og sekker, f. eks. møbler og sykler. De kan leveres på Solgård avfallsplass.

GIPS

Gips brukes i byggverk, blant annet i gipsplater for å lage vegger og som dekor. Gips kan gjenvinnes og leveres på Solgård avfallsplass.

BILDEKK

Bildekk består av ulike gummiblandinger, men inneholder også noe tungmetaller og organiske miljøgifter. Kasserte dekk kan leveres til forhandler eller på Solgård avfallsplass.

TREVIRKE

Kan deles i tre kategorier: Rent trevirke, malt og lakkert trevirke, og impregnert trevirke. Trevirke som samles inn blir stort sett energigjenvunnet.

IMPREGNERT TREVIRKE

Impregnert trevirke er giftig og skal leveres som farlig avfall. Dette kan du gjøre gratis på Solgård Avfallsplass.

ÅPNINGSTIDER SOLGÅRD AVFALLSPLASS

MOVAR

MANDAG, TORSDAG, FREDAG:	7.30 -15.00
TIRSDAG OG ONSDAG:	7.30 -19.00
LØRDAG:	9.00 -13.00

Telefon (Kl. 08:00-15:00): 69 26 21 10
E-post: movar@movar.no

PÅSKE

Onsdag før skjærtorsdag:	7:30 – 12:00
Skjærtorsdag:	stengt
Langfredag:	stengt
Påskeaften:	stengt
1. Påskedag:	stengt
2. Påskedag:	stengt

PINSE

Pinseaften:	9:00 – 12:00
1. Pinsedag:	stengt
2. Pinsedag:	stengt

JUL /NYTTÅR

Julaften:	stengt
1. Juledag:	stengt
2. Juledag:	stengt
Nyttårsaften:	7:30 – 12:00 (man – fre) / 9:00 – 12:00 (lør)
1. Nyttårsdag:	stengt

MOVAR

ÅPNINGSTIDER MOSS KOMMUNE

Moss kommune - Seksjon for miljø og renovasjon

MANDAG-FREDAG:	8:00-15:45
SOMMERTID: 15. mai – 15. september:	8:00-15:00

Telefon: 904 75 772
E-post: renovasjon@moss.kommune.no

Ta kontakt med Moss kommune eller MOVAR dersom du har spørsmål angående kildesortering.

Brosjyren er trykket på svanemerket papir.
Trykket høsten 2013. Forbehold om endringer på sorteringsrutiner og henteordning.

Moss
Grønn kommune